

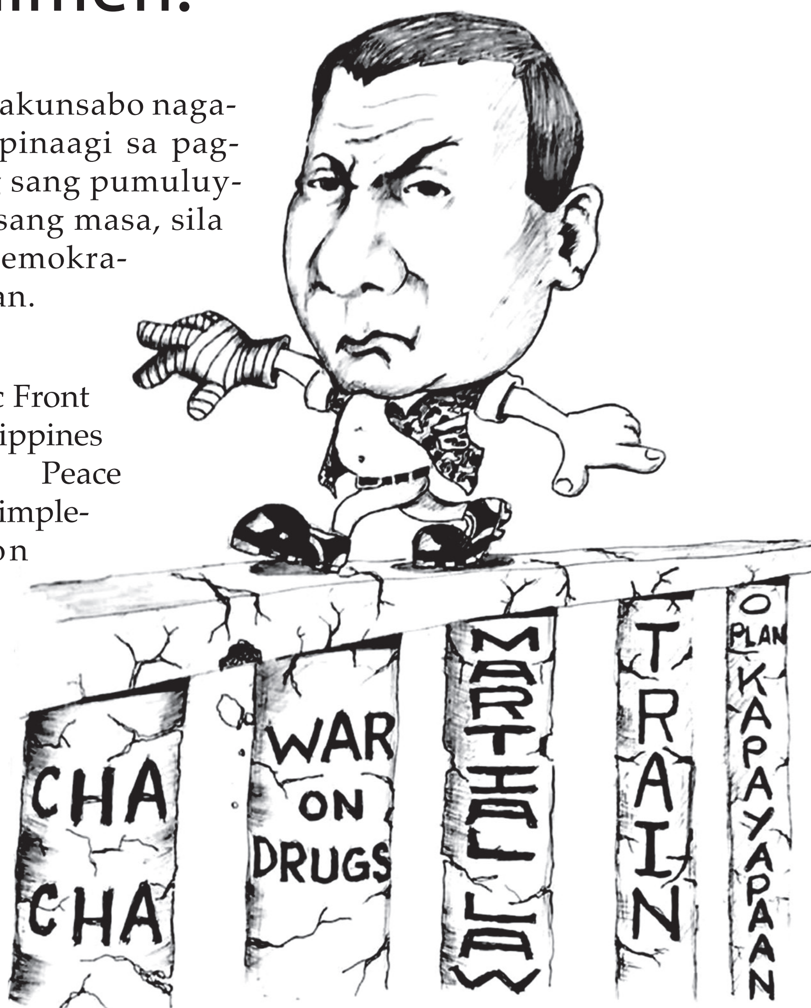
ANG PAGHIMAKAS

Pahayagan sang Partido Komunista sang Pilipinas - Isla sang Negros
Ginaubayan sang Marxismo-Leninismo-Maoismo

Regular nga Isyu • June 2018

Tukuron ang rebolusyonaryo nga kusog sa tanan nga aspeto samtang ginalutos ang Oplan Kapayapaan! Patalsikon ang US-Duterte nga Rehimen!

Si Rodrigo "Digong" Duterte kag ang iya kakunsabo naga-kutkot sa ila kaugalingon nga lulubngan pinaagi sa pag-palala sa grabe nga krisis nga gina-atubang sang pumuluyong Pilipino. Sa ila pagpasaglab sa kaakig sang masa, sila mismo ang nagadul-ong sa pungsodnon demokratiko nga rebolusyon padulong sa kadalag-an.

Bug-os na nga ginhublas ni Duterte ang iya pagpakunokuno bilang "*leftist*" kag "sosyalista." Ang una nga duha ka tuig sa iya termino namarkahan gilayon sa iya lubos nga pagkatuta sa imperyalismo, sa pasismo kag pagka-utok-pulbora, kag burukrata kapitalismo.

Nagayaub siya sa US neoliberal nga dikta samtang nagaluhod sa *China* sa *West Philippine Sea*. Gindeklarar niya ang todo gyera batuk sa mga pigado sa iya nga kontra-droga kag karon kampanya nga kontra-istambay, kontra sa pumuluyong Moro sa pagwasak kag demolisyon sa Marawi City kag ang padayon nga pagpang-atake sa grupo sang mga Moro; kag batok sa rebolusyonaryo pinaagi sa Oplan Kapayapaan sa deklarasyon nga "patagon ang kabukiran" kag wasakon ang New People's Army (NPA) sa katapusan sang tuig 2018. Ang pagpamahug sa *nationwide martial law* amat-amat nga nagtuhaw sa ekstensyon sang martial law sa Mindanao kag labaw pa, sa pagsabotahe ni Duterte sa Government of the Republic of the Philippines (GRP) - National Democratic Front of the Philippines (NDFP) Peace Talks. Ang implementasyon sang kontra-pigado nga *Tax Reform for Acceleration and Inclusion* (TRAIN) *Law* temprano pa sini nga tuig makatipon sang bilyones para sa programa nga "Build, Build, Build" ni Duterte nga nagakahulugan sang bilyones para sa bulsa ni Duterte kag sa iya nga mga kahimbon. Sa pagpatalsik sa kay Sereno bilang *Chief Justice* sang Korte Suprema, lapit nalang na makonsolida ni Duterte ang tatlo ka sanga sang gobyerno nga magapadasig sa iya ambisyon na mangin diktador. Ang tikang padulong sa pederalismo nangin lunsay pagpatahum lang ni Duterte para sa hugot nga pag-uyat sang gahum.

Ang sitwasyon sang Negros nagalaragway sa kabilugan nga pungsod. Apang sa panahon sang tigkiriwi ukon tiempo muerto sa industriya sang kalamay, humalin sa Abril tubtob Agosto sa kada tuig, sigurado nga mangin mas malala. Sa kabug-usan nga tiempo muerto kung sa diin halos wala sang trabaho sa hasyenda, ang mga mamumugon sa kampo kag ang ila pamilya naga-antos sang gutom. Sa ini nga tuig halos nagdoble ang ila nga pag-antus

sa implementasyon sang *TRAIN Law* sa diin ang sandigan nga presyo sang balaklon nagasaka sang duha ka pilo, wala pa labot diri ang pagtinguha agud mapadala ang mga kabataan sa eskwelahan. Ang pagpanguma kun wala obra sa kampo, pagpanguling, saydlayn sa kung ano lang ang maobra kag iban pa nga pamaagi agud makadugang sa ila kinitaan indi na makapaigo. Sa reyalidad, ang tigkiriwi o tiempo muerto wala lang gaka-eksperyensyahan sang mga mamumugon sa kampo sa tunga sang pagtanom kag pagtapas sang tubo, kundi pangmalawigon nga alantuson tungod sa mala-ulipon nga sweldohanay sa mapiot nga sitwasyon sa palamugnan, mahimuslanon nga hatag sa pakyaw, wala sang benepisyo kag kontraktwal nga trabaho. Wala sang kinatuhay ang ini nga sitwasyon sa iban pa nga ginahimuslan nga sektor pareho sa mga mangingisda, mamumugon sa industriya, trabahante sa opisina, propesyunal, mala-proletaryado kag iban pa nga mga imol sa kasyudaran.

Bisan pa ang Duterte nga administrasyon nagapahayag nga ang Negros nagauswag upod sa ekspansyon sang *real state* kag *renewable energy companies* kag pagsulod sang industriya sang *Business Process Outsourcing* kag iban pa nga multinasyunal nga pangapital, indi mahimutig nga ang Negros nagaid sa monocrop nga industriya sa panahon sang neoliberalisasyon. Ang masobra sa 300,000 ka mumugon sa kalamay (lakip na diri ang kabataan nga nagasugod edad pulo ka tuig) kag bisan ang mga *small planters* sa Negros nangin biktima sa liberalisasyon sa agrikultura kag sa pagsulod sang imported nga patam-is pareho sang high-fructose corn syrup. Sa gihapon ang mayor nga problema amo ang pyudalismo kung sa diin nangin laragway ang malapad nga kawad-on sang duta kag lapnagon nga monopolyo sa duta. Ang ini nga sosyal nga inhustisya nagapanggas sa binhi sang rebolusyon.

Ang nagahari nga sahi nga ginapamunuan ni Duterte nakahibalo nga ang Negros nagapabilin nga isa ka bulkan sosyal. Bangud sini, ang isla sang Negros prayoridad sang Armed Forces of the Philippines (AFP) sa iya plano nga kontra-insurhensya nga Oplan Kapayapaan. Sa una nga bahin sang tuig 2018, duha ka mga Infantry Battalion (ang 15th IB kag 94th IB) ang nadeploy sa Negros para dugang sa daan nga nagaluntad nga mga batalyon sa idalum sang 303rd Brigade, ang 62nd IB nadeploy sa Central Negros kag ang 79th IB yara karon sa norte nga bahin sang Negros. Ang 15th IB sa karon yara man sa Sur nga bahin sang Negros samtang ang 94th IB nakabase sa Guihulngan City nga ginasakopan ang Central Negros. Ang *deployment* sa Negros sa halos 2,000 ka tropa sang Philippine Army, upod sa 2 ka batalyon sang geyograpikal, ang Philippine National Police (PNP) kag ang iya Special Action Force Companies, nagakahulugan sa dugang nga pagsingki sa militarisasyon sa kaumhan. Amo nga ang lapnagon nga operasyon militar ginakabig nga seryoso nga palas-anon sa pumuluyo.

Ang lokal nga nagahari nga sahi pareho ni Marañon, Cojuangco-Hinojalez, Benitez, Lacson, Ledesma, Ferrer, Peña, Zayco kag iban pa sa Negros Occidental kag Degamo, Arnaiz, Teves,

ANG PAGHIMAKAS

KAUNDANAN

Sa pagpauswag sang aton Ang PAGHIMAKAS, ginapangabay sa tanan nga bumalasa sini nga mag-amot sang mga balita, piktyur, istorya kag iban pa nga sinulat. Ginapadangat man nga ang mga amot-sinulat mapadala isa ka bulan antes sang Marso, Hunyo, Septyembre, Desyembre sang kada kwarter. Nagapangayo man kami sang inyo mga suhestyon kag komentaryo paano pa gid ini pauswagon.

 angpaghimakas@yahoo.com

 facebook.com/ang.paghimakas.58

 angpaghimakas.wordpress.com

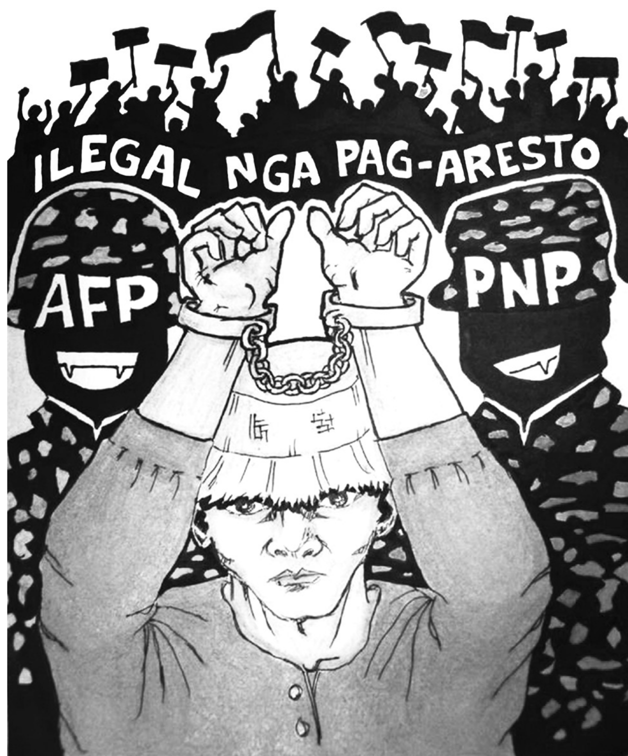
Paras, Limkaichong kag iban pa sa Negros Oriental mas nagapatalom sa pagpanghimulos kag pagpamigos sa Negros sa pagpang-agaw sa duta, korapsyon kag *plunder*. Ang ila nagapanguna nga prayoridad amo ang dumuluong nga inbestor kag ang ila kaugalingon nga interes kag mga negosyo nga ang epekto sini ang pag-sakripisyo sa kaayuhan sang ordinaryo nga Negrosanon. Ang pagkawasak sang aton dunang manggad amo man ang resulta sa pagsulod sang multinasyunal nga korporasyon para sa nasambit nga "kauswagan" nga proyekto pareho sang Southern Negros Industrial Estate sa Hinobaan, Negros Occidental kag ang Ilog-Hilabangan River Basin Project sa syudad sang Kabankalan kag Ilog, Negros Occidental. Ang AFP kag PNP nagaserbi bilang goons sang sini nga mga pamilya agud proteksyonan ang ila mga negosyo, manggad kag interes.

Ang gobyerno probinsyal nga ginapamunuan sang dispotiko agalon-mayduta kag burukrata kapitalista nga si Gobernador Alfredo Marañon isa ka kopya sang rehimen US-Duterte sa iya militarista nga pamaagi sa isa ka sibilyan nga gobyerno. Si Marañon nagkuha kay Retired Army Major General Jon Aying bilang *consultant for internal security and public safety concerns* nga naga sweldo sa kada bulan sang P42,000. Ini malayo kaayo ang antad kung itandi sa manubo nga kita sang mamumugon sa industriya sang kalamay nga amo ang mayorya nga kusog pangabudlay sa Negros. Ginhimo ni Marañon ang Negros nga mangin isa ka laboratoryo para sa militarisasyon sa kaumhan. Iya man ginadayaw ang 303rd Brigade sa mapintas nga pagpanglagas sa mga NPA nga may pagpang-atake kag pagpamatay sa mga sibilyan.

Sa anum ka bulan nga naglabay, ang atrosidad kag bayolasyon sang tawhanon nga kinamatarung sang militar sa kaumhan nga nangin madata pareho sang extra-judicial killings, pwersahan nga pagsulod sa mga panimalay bisan sa kagab-ihon, pagpamahug sa mga mangunguma agud mangin giya sa operasyon militar kag pilit nga pagpasurender bilang mga katapo sang NPA kag simpatisador. May mga panghitabo nga ang mga mangunguma ginapahog nga pasakaan sang mga patu-patu nga kaso, kag ang malala pa ang pagpamatay sa ila, kung sila magdangup sa grupo sang *human rights* kag sa midya. May yara man sang *forced disappearances* kag iligal nga pagpangdakup. May mga balita nga ang mga militar naga-akupar sa pampubliko nga eskwelahan kag nagatiner sa pamalay sang mga sibiliyan. Ini tanan bayolasyon sa *Comprehensive Agreement on Respect for Human Rights and International Humanitarian Law*.

Nagligad nga bulan sang Marso, anum ka pamatan-on nga organisador sang mangunguma sa Kilusang Magbubukid sang Pilipinas ang ginpangdakup sang 62nd IB kag gina-akusar nga katapu sang NPA sa Mabinay, Negros Oriental. Ang Mabinay 6 asta subong ara sa prisohan apesar nga ang ebidensya sukwahi sa akusasyon batok sa ila. Sang Mayo, duha ka pamatan-on ang gindakup sang 79th IB sa San Carlos City, Negros Occidental sa gihapon ginapasibangdan sa basehan nga mga NPA. Ang duha nga mga ini gilayon ginkadtuan kag ginreskyu sang human rights advocates sa hedkwarters sang 79th IB kag gilayon sila ginbuy-an bangud sa kakulang sang ebidensya. Ila ginbuyagyag ang pagpahug sa ila kabuhi para mapilitan nga paakuon nga may kahilabtanan sila sa NPA.

Sa mga banwa kag syudad sang Negros, subong man sa iban nga bahin sang Pilipinas, nagaluntad ang kultura sang impunidad, kakugmat kag pagpamatay. Sugod sang nangin Presidente si Duterte, 27 na ka lider mangunguma ang ginpamatay sa Negros. Tatlo ang ginpatay sa una nga anum ka bulan sang 2018. Ang pinakaulahi nga panghitabu amo si Julius Barellano, isa ka lokal nga lider sang National Federation of Sugar Workers kag isa ka reporter sa radyo, nga natirohan patay sang nagligad nga Hunyo 27 sa indi makilala nga mga bayaran nga manugpatay. Suno sa mga report, isa ka negosyante kag impluwensyado nga politiko sa San Carlos City ang likod sang pagpatay. Ang mga human rights advocates kabahin man sa ginapang-ateke. Sang Disyembre 2017, isa ka fact-finding mission ang gin-atake sa Bayawan City, Negros Oriental diin napatay si Lisa Badayos sang Karapatan-Central Visayas kag ang isa niya ka kaupod samtang ang isa ka lider pamatan-on naigo sang bala kag samaron. Nagapadayon ang pagpamahug sa kabuhi sang mga aktibista asta padayon ang pagsilot sa mga mapasibangdan nga komunista. Pareho sang Department of Justice *terrorist proscription petition* nga nagtatak sa 656 ka indibidwal bilang mga opisyal kag myembro sang Communist Party of the Philippines (CPP) kag NPA, sa Magallon, Negros Occidental, may mga poster nga nagaunod sang mga piktyur sang mga

ginaaligar nga mga rebelde ang ginpalapnag ni Magallon Mayor Magsie Peña kag sang PNP. Ginlakip ang mga piktyur sa mga kilala nga lider mangunguma, abogado, *development workers* sa NGO kag *human rights advocates*.

Indi lang todo gyera ang ginalunsar ni Duterte sa patag-awayan kundi amo man sa opinyon sa publiko. Sistimatiko kag lapnagon nga propaganda, mas husto nga tawagon nga *psychological operation and disinformation*, ang gina-instigar ni Duterte, iya mga sumulunod, kag sa AFP kag PNP. Ang 303rd Brigade nga ginapangunahan ni Col. Alberto Desoyo kag ang mga *army battalion* idalum sa iya koman mga tigpamaba sang pasista nga rehimen sang US-Duterte nga nagapalapnag sang intriga kag black propaganda batok sa rebolusyonaryo nga kahublagan sa katuyuan nga pahupaon ang suporta sang masa para sa rebolusyon.

Samtang ang kabangdanan sang ugat sang armado nga konplikto kag gyera sibil indi masolbar, ang inaway banwa padayon nga nagaluntad. Ini ang kamatuoran nga ginalikawan ni Duterte kag sang iya mga maki-US nga militarista nga kaalyado. Ang iya pagsabotahe sa negosasyon sa kalinong sang GRP-NDFP naghublas sa iya insensiridad sa pagtalakay sa tagipusoon sang pag-istoryahanay sang kalinong nga *Comprehensive Agreement on Social and Economic Reforms* (mayor nga ginatalakay ang *Agrarian Reform and Rural Development* kag *National Industrialization and Economic Development*). Ginagamit lang niya ang proseso sa kalinong sa iya paslaw nga pagtinguha sa pagnegosyar nga pasurenderon ang rebolusyonaryo nga pwersa.

Sa magkatuhay, ang rebolusyonaryo nga kahublagan nagakilala sa *peace talks* upod sa GRP bilang alagyan sa paghimakas para malab-ot ang sandigan nga reporma. Apang athag sa tanan nga rebolusyonaryo nga pwersa nga may peace talks man ukon wala, ang armado nga paghimakas magapabilin nga nagapanguna kag desaysibo nga porma sa balayon sang pungsudnon demokratiko nga rebolusyon paagi sa pangmalawigon nga inaway banwa nga may sosyalista nga perspektiba.

Gani, ini krusyal para sa tanan nga rebolusyonaryo nga pwersa sa sulod sang rehiyon para ipadayon ang pagpalapad kag konsolidasyon sa aton nga hanay sa linya sang pungsodnon demokratiko. Madamuan nga pukawon, organisahon kag pahulagon ang pumuluyo sa kaumhan, banwa kag kasyudaran para sa rebolusyon.

Sa mga Kumand sang NPA Larangan Gerilya dapat hikuton ang pagpasingki sang mga taktikal nga opensiba nga anihilatibo kag atritibo, samtang paslawon ang atake sang kaaway. Indi lang sa pagpalapad kundi ang pagpalig-on sang mga sonang gerilya, baseng gerilya kag suporta sang masa. Pataason ang paghiliusa kag ang diwa sang pakig-away batok sa intriga sang kaaway.

Gani, ini krusyal para sa tanan nga rebolusyonaryo nga pwersa sa sulod sang rehiyon para ipadayon ang pagpalapad kag konsolidasyon sa aton nga hanay sa linya sang pungsodnon demokratiko. Madamuan nga pukawon, organisahon kag pahulagon ang pumuluyo sa kaumhan, banwa kag kasyudaran para sa rebolusyon.

Ang nagakaagnas na kag ang kontra-nasyunal, kontra-demokratiko, kontra-pumuluyo nga kinaiya sang US-Duterte nga rehimen dapat malapnagon nga ibuyagyag. Dapat maglunsar sang mga protesta kag kahublagan masa agud ipakig-away batuk sa pasismo sang estado. Militarisasyon, pagpang-atake sa mga komunidad, mga lider masa kag aktibista, paglapas sa tawhanon nga kinamatarung, *forced disappearances* kag *extra-judicial killings* nga ginapatuman sa idalom sang Oplan Kapayapaan dapat gilayon nga kondinahon sa publiko. Kasubong man, ang pagtinguha sang AFP kag PNP nga bag-uhon ang pagkabaho kag mersenaryo nga imahen sini padulong sa matuod nga para sa pumuluyo paagi sa ginatawag nga "kalinong kag kauswagan" nga aktibidad, ginpilit ukon ginadrama nga madamuan nga nag surender, kag dinoktor kag peke nga kadalag-an dapat man nga ibuyagyag kag kondinahon.

Ang maniubra ni Duterte sa pagpabilin sa gahum pareho sa tikang pakadto sa pederal nga porma sang gobyerno kag ang deklarasyon sang *nationwide martial rule* dapat pamatukan kag mas pabaskugon ang panawagan nga untaton ang *Martial Law* sa Mindanao.

Ginasunod ni Duterte ang dalan sang iya baganihan nga si Diktador Ferdinand Marcos. Kaangay ni Marcos pabagsakon siya sa malapad nga nagahiliusa nga prente sa tanan nga mga sektor, mayorya sini sa hanay sang mamumugon kag mangunguma, nga grabe na nga nagaantus sa idalum sang rehimen ni Duterte. **AP**

94th IB nagpasingki sang militarisasyon sa Central Negros

Central Negros. Sa pihak sang mabaskog nga panawagan sang pumuluyo sa US-Duterte nga rehimen nga untaton ang *extra-judicial killings*, untaton ang tanan nga porma sang *human rights violations* kag pagpadayon sang Peace Talks sa tunga sang National Democratic Front of the Philippines kag Government of the Republic of the Philippines agud talakayon gilayon ang *Comprehensive Agreements on Social and Economic Reforms*, sabat sang estado ang dugang nga pagpasingki sang militarisasyon.

Indi sinsero ang US-Duterte nga rehimen kag militar sa kalinong, katawhay kag kauswagan sa pungsod.

Sa Central Negros, halos 12 na ka baryo ang ginmilitarisa sang 94th Infantry Battalion Philippine Army gikan sadtong Hunyo 13-25, 2018. Nagapang-saka-saka ang mga ini sa mga kabalayan sang mga mangunguma sa binukid sang Guihulngan City, Magallon kag Isabela sa tion sang madalom na kagab-ihon. Pilit ang mga mangunguma nga pagiyahon sa ila ginalunsar nga operasyon militar. Kon indi mag-upod, pilit ini nga ginapa-ako nga mga katapo sang New People's Army (NPA) indi gani paakuon nga mga simpatisador sang NPA. May iban man nga mga mangunguma nga ginpahug nga kon manugid sa Karapatan kag *media*, ila balikan; pasakaan sang kaso kag may iban man nga ginhambalan nga pamatyon. Nagtuga ini sang kakugmat kag kahadlok sa pumuluyo sa kaumahan. Apektado ang ila pagpanguma kag palangitan-an bangud sang presensya sang 94th IB sa ila mga lugar.

Wala man gasunod ang 94th IB sa Comprehensive Agreement on Respect for Human Rights and International Humanitarian Law bangud sang pagtiner sa mga eskwelahan, simbahan kag mga kabalayan nga ila ginhimo nga kampo militar. Dugang ini nga nagperwisyo sa masalimuot na nga daan nga pangabuhi sang pumuluyo labi na sang sahing mangunguma diin nagaproblema sa kawad-on sang duta kag palangabuhian.

Ang pagdugang sang pwersa militar sa isla partikular na ang 94th IB, indi kalinong ang handum ni Duterte. Ini isa ka maathag nga manipestasyon sang tudo-gyera nga ginakampanya sini idalum sa kampanyang Oplan Kapayapaan. Bisan ang "Oplan Tambay" nga kampanya sini nagapasingki lang sang madata nga human right's violations kag "prelude" sa liwat nga pagpatuman sang Martial Law sa bilog nga pungsod. AP

Militarisasyon sa Central Negros nagapadayon

Central Negros. Padayon nga nagalapas sa CARHRIHL ang Armed Forces of the Philippines (AFP) partikular na ang tropa sang 62nd IBPA sa Central Negros. Bangud sang asud-asod kag lapnagon nga aksyon militar nga ginlunsar sang Leonardo Panaligan Command-New Peoples Army (LPC-NPA) antes sang kahiwatan sa ika-49 nga Anibersaryo sini, desperado kag tuyo sang militar nga lagson ang NPA. Rason sang ila paglunsar sang lapnagon man nga operasyon militar sa binukid sang Canlaon City, Vallehermoso kag Guihulngan City sakop sang Negros Oriental. Samtang may mga tropa man sini nga ginbutang sa mga binukid sang Moises Padilla kag banwa sang La Castellana sang Negros Occidental. Sa 3 ka hugna nga operasyon militar, kada hugna kusog batalyon ang gingasto nga tropa militar sa nasambit nga operasyon sugod sadtong Marso 26-Abril 23, 2018.

Apang paslaw ang nasambit nga operasyon militar sa paglagas sa NPA sa baylo ginpahug ang mga pumuluyo sa kaumahan kag muklat nga naglapas sang mga kasugtanan nga nabalhag sa CARHRIHL.

Wala respeto nga nagsaka kag nagpang-imbestigar sa balay ni Lindo Garde sadtong Pebrero 4, 2018 sang aga sa Sityo Balangubang, Brgy Tacpao, Guihulngan City. Walo tanan nga nakabonet kag armado sang malip-ot nga armas luthang nga ginapangunahan ni Leonel Librado kag 7 pa ka iban ang naglibot sa nasambit nga balay. Si Leonel Librado alyas "Ramsie" isa ka wanted kriminal nga ginahuptan sang militar, diin amo ang direkta nagsaka sa puluy-an sang pamilya Garde upod sa 2 pa ka iban. Tuyo sang militar nga dakpon si Lindo Garde bangud ginapasibangdan ini nga katapo sang NPA. Bangud wala man ang natungdan sa balay, ila ginpahug kag ginkumbinse ang asawa nga pasurenderon si Lindo sa Brgy. McKinley Detachment. Pilit nga nagbilin sang cellphone number nga amo ang tawgan kuno antes nga magsurender. Ang mga armado gilayon nga nagsakay sa ila tagsa ka motorsiklo palayo sa lugar.

Una nga hugna sang Batalyon nga operasyon militar:

Marso 27, 2018 ang pagkampo sang militar sa Cambairan Elementary School gamit ang pila ka kwarto-buluthuan kag pasilidad sang nasambit nga eskwelahan. Nagtuga ini sang kahadlok sa mga manunudlo, kabataan kag mga ginikanan. Subong man pagpang-saka-saka sa mga kabalayan sang mga mangunguma sa sityo Cambairan, Cambawgon, Banderahan, Columbia kag iban pa nga mga sityo malapit sa eskwelahan.

Abril 1-3, 2018 ang pagtiner sang AFP sa sityo Punong Elementary School, Bgry Trinidad, Guihulngan City. Ginhimo gihapon nga kampo militar ang nasambit nga eskwelahan samtang ang iban nga AFP nagapanaka-saka sa kabalayan kag naga-imbestigar naman sa pumuluyo diin ginadudahan nila nga mga suporter sang NPA sa sityo Sumil sa border sang Brgy Tacpao kag Brgy Binubuhan, Lipo-Imelda, Daat-daat sang Brgy Planas kag sityo Tampa, Talamban, Mantuhod sakop sang Brgy Villegas.

Ikaduha nga hugna sang Batalyon nga operasyon militar:

Abril 5, 2018 sang aga, mga 50 ka elemento sang AFP ang naglunsar sang operasyon militar. Nagharas kag puguso nga nagsaka sa balay ni "Linda" sa sityo Balangubang, Tacpao, Guihulngan City. Pilit siya nga ginapa-ako nga suporter siya sang NPA. Pilit man siya nga ginpatug-an nga ang iya anak nga nagahingalan kay "Jairey" katapo man kuno sang NPA. Ang matuod simple kag pobre lamang nga mangunguma ang nasambit nga pamilya ni Linda kag si Jairey indi man NPA. Bangud wala si "Jairey" sina nga panahon, ila man nga ginpilit si "Linda" nga itudlo ang kampo sang NPA kag ginpwersa man siya nga magbaton sang P360 halin sa

militar nga kuno iplete padulong sa Brgy. McKinley Detachment sa pagsurender. Ara man gihapon ang presenya sang wanted kriminal nga si Leonel Librado.

Walo ka rio-truck puno kag kargado sang AFP ang ginbubo sa mga sityo sang Bituclan, Pulangi, Putat nga border sang Brgy. Humay-Humay kag Calamba sa Guihulngan City. Samtang may ginbubo man nga militar sa border sang Brgy. Villegas kag Planas. Ginpahulag man sini ang mga Citizen Armed Force Geographical Unit (CAFGU) Detachment sang Paradise, Brgy. Imelda kag Brgy. Villegas. Nagresulta ini sang grabe nga kahadlok kag naghatag sang perwisyo sa mga pumuluyo bangud sang pagpamahug kag pagpamilit sang nasambit nga mga militar kag ang iban nakabonet pa.

Abril 6-8, 2018 ang pagpangsaka-saka man sang mga kabalayan sa mga sityo sang Talamban, Panab-angan kag Mambog tanan sang Brgy. Planas, Guihulngan City nga pilit nga nagsensus sang mga pamilya labi na ang mga kabataan nga lalaki pilit man nga ginakumbinse nga pasudlon sa AFP. Kadungan man sini ang pilit nga pagsaka kag pagtiner sa mga kabalayan sang mga mangunguma sa sityo Malabyukon, Brgy. Buenavista, subong man sa mga kabalayan sa sityo Lip-o, Brgy. Imelda kag sityo Mantuhod sang Brgy Villegas tanan sang Guihulngan City.

Ikatatlo nga hugna sang Batalyon nga operasyon militar:

Abril 18, 2018 sang gab-i tubtob Abril 23, padayon ang operasyon militar sa mga binukid sang Binubuhan, Tacpao, Sandayao kag Trinidad tanan sang Guihulngan City, Negros Oriental. Tatlo ka oversized platoons sang regular AFP units ang ginpwesto sa mga mayor kag populado nga alagyan sa nasambit nga mga lugar. May 1 ka yunit sang AFP nga nagakampo sa sityo Tambis, Brgy. Tacpao samtang 2 naman ka yunit sini ang nakapundo sa sityo Balangubang, Brgy. Tacpao, Guihulngan City. Subong man ang mga nakapalibot nga CAFGU Detachment halos adlaw-adlaw man nga nagapatigayon sang *clearing operations*. Apektado ang mga pumuluyo sa lugar. Halos indi na makatrabaho sa uma ang mga mangunguma bangud sang kahadlok sa presensya sang militar nga nagapanglugayawan kag nagapanaka-saka sa mga kabalayan.

Ginakangil-aran kag ginakondenar na sang mga mangunguma ang mga kalakasan sang mersenaryong AFP kag padayon sini nga paglapak sang tawhanon nga kinamatarung pareho sang natabo nga pagtiro-patay sang AFP kay Rene "Toto" Quirante sadtong Oktubre 2010 sa sityo Columbia, Trinidad kag pagmasaker kag brutal nga pagsunog-patay sa mag-asawa nga sanday Brgy. Kagawad Enric "Bayuto" Calago kag BHW Rosalie Calago sang 11th IBPA sa sityo Bantayan Brgy. Tacpao sang Guihulngan City sadtong Mayo 24, 2015.

Ang malisyuso nga pagpalapta sang mga litrato sang mga indibidwal diin gina-alegar nga mga "terorista" dira sa pangpubliko nga lugar sang Magallon sadtong Abril 15, 2018. Ang malain kay ginlakip pa ang mga dagway sang mga lideres kag mga aktibo nga katapo sang progresibo kag demokratikong organisasyon.

Utok sini ang AFP labi na ang 303rd Brigade kakonsabo kay Mayor "Magsie" Peña. Ini ang desperado kag *dirty tactics* nga mga padugi sang pasistang militar kag utok pulbura-poderoso nga Magsie Peña upod kay Lorenzana kag US-Digong Duterte. Tuyo sini nga pahipuson ang nagahimakas nga pumuluyo kag liwat nga pagsabotahe sa liwat nga pagbukas sang Peace Talks sa tunga sang NDFP kag GRP. AP

Kalakasan sang 62nd IB nagadamu

Central Negros. Nagalaba na gid ang listahan sang kalakasan sang 62nd Infantry Brigade samtang wala sang puas ang ila operasyon militar sa sakop sang Kabankalan City, Himamaylan City kag Binalbagan, halin pa sadtong Enero tubtob Hunyo 2018.

Kalakip sa mga paglapas sa tawhanon nga kinamatarung kag kalakasan sang 62nd IB amo ang mga masunod:

1. Duha ka beses nga pagpamahog nga sapilitan nga dal-on sa kampo sang military sa Murcia ang pamilya ni Jeis Quillano kag 3 ka kabataan para mapilitan ang iya bana nga magpakita nga ginasuspetsahan sang Army nga katapu sang New People's Army (NPA), sadtong Marso 14 kag Abril 8, 2018 sa Sityo Dawahan, Brgy. Buenavista, Himamaylan City;

2. Pagsaka sa balay kag pagpamahog man kay Jenny Suetas kun indi makita ang iya bana sadto man Abril 8, 2018 kag pagguba sa sibay sang ila balay sadtong Mayo 15, 2018 sa Sityo Dawahan, Brgy. Buenavista, Himamaylan City;

3. Pag-ukay sa balay ni Baludoy Adio sa Sityo Lemukon Brgy Buenavista sadtong Abril 8, 2018 kag pagpasibangud nga may armas ini nga .45 caliber pistol, kag sang wala sang makita ang mga Army, siya ang gintayaan sang kutsilyo sa iya liog para pasugiron kun diin ang kampo sang NPA, kag sang gintudlo ni Baludoy ang kuno ginpanaguan sang mga NPA malapit sa patyo, indi magpati ang mga Army. Kadungan sini ginsaka man ang balay ni Jojo kag ginpang-ukay ang ila gamit.

4. Sadtong Abril 8-9 kag Mayo 14-20, 2018, sa Sityo Lemukon, ginte-

niran sang Army ang balay ni Banaag Sabanal kag ginhimo nga daw ila detachment. Bangud sini, wala nagtenir ang pamilya ni Banaag sa ila balay bangud sang kahadlok;

5. Si Jackler Debaguio sang Sityo Buko, Brgy. Tan-awan, Kabankalan City kag Danjie Sotillo, gintayaan sang mga Army sang kutsilyo sa ila liog nga gintunaan sang iya pagkapilas, para patuaron nga sila katapu man sang NPA, bagay nga hugot ginapanginwala sang 2, sadtong Mayo 15, 2018;

6. Ginpangsaka man sang Army ang mga pamalay sa Sityo Pisok kag ginpasibangdan nga mga katapu sang yunit milisya ang mga lalake kag kutob sang mga wala sa ila panimalay ginpangdudahan nga mga katapu sang NPA. Ginbaharan pa sila nga kun indi sila magreport sa Army may malain nga matabo sa ila.

7. Si Julius Candido sang Sityo Pandan, Brgy. Tan-awan, Kabankalan City, nga naghalin sa ila uma, pag-abot sa ila balay, siya ang ginpaluhod, ginsumbag sa sulok-sulok 3 ka beses kag ginpiringan ang iya mata nga ginapasugid kun diin ang mga NPA kay kun indi magsugid siya ang patyon ni Sgt. Ayo. Siya ang gindala sa Police Station kag ginbaharan nga idi manugid sang kalakasan sang kaaway sa ila;

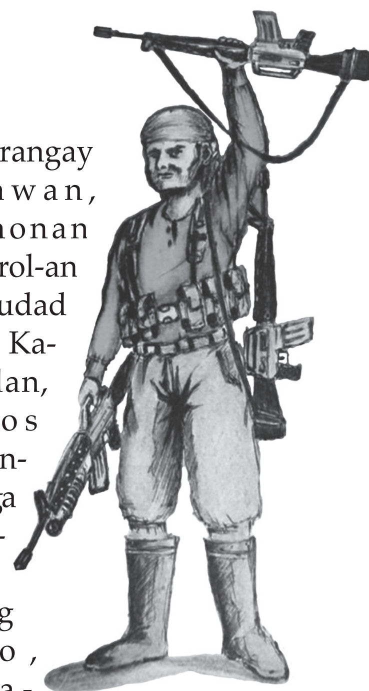
8. Si Jocel nga manghod ni Josephine Candido ginlock sa sulod sang balay kag ginhambalan nga indi maggwa kay patyon ang iya amay;

9. Pagtenir sa mga pamalay sa Sityo Namulo, Brgy. Santol, Binalbagan, Sityo Mambalayong, Brgy. Mahalang, Sityo Buko, Pagang, Brgy. Buenavista, Himamaylan City;

10. Pagpatu-patu kag pilit nga pagpaako kay Jarry Debaguio kag Pastor Jimmy Teves nga sila kuno mga NPA ukon nagatago sang mga NPA, bagay nga pilit sila gipatawag sa Pendahan Detachment, Tayasan kag didto gin-interogar todo.

Ini tanan nga kalakasan sang Army ang ginreport sang mga pumuluyo sa September 21 Movement kag Karapatan sadtong Mayo 21-22, 2018 nga naghiwat sang Fact Finding Mission sa mga sityo nga natabuan sang mga kalakasan sang Philippine Army. Ang mga biktima sa Sityo Pisok ang nagreport man sa Mayor sang Himamaylan City angot sa pagpamahog nga ini sang Army. AP

Tropa sang 62nd IB gin-ambus sa NPA

Central Negros. Nagmadinalag-on ang ginlunsar nga taktikal nga opensiba sa pormang ambus sang yunit sang New People's Army idalom sa Mt. Cansermon Command (MCC-NPA) sadtong Mayo 12, 2018, sa 5:10 sang kaagahon sa may Sityo Bonsad, Brgy. Tan-awan, Kabankalan City batok sa isa ka kolum sang tropa sang 62nd Infantry Battalion sang Philippine Army. Sa isa ka oras kag tunga nga baylohanay sang lupok nakaagum ang kaaway sang indi magnubo sa 5 nga *killed-in-action* kag indi magnubo sa 10 nga *wounded-in-action* (WIA). Nakumpiska sang NPA ang pila ka kagamitang militar: 1 ka ripleng m203, 1 ka kadena sang bala sang k3 (may sobra 100 *rounds*), 6 ka bakpak kag iban pang kagamitang militar.

Ginsaludohan sang NPA ang namartir nga pulang hangaway nga si Ka Bebe. May duha nga WIA ang NPA.

Ginlunsar sang NPA ang taktikal nga opensiba para pangapinan ang pumuluyo sa kaumhan sa sige pamahug kag terorismo sa mga pwersang militar sang reaksyonaryong estado sa pasistang rehimeng US-Duterte. Ang taktikal nga opensiba sabat sa panawagan sang Komite Sentral sa Partido Komunista sa Pilipinas sa pagpalig-on sa hanay sang NPA kag pagpasingki sa rebolusyonaryong armadong pagpamatok para depensahan ang pumuluyo batok sa nagkagrabe nga terorismo kag tiranya sa rehimeng US-Duterte.

Sugod sa Enero tubtob Abril sini nga tuig 2018, sige-sige kag lapnagon ang mga operasyong militar sang mga tropa sang 62nd IB, Division Reconnaissance Company, Civil Military Operation Companies kag mga Citizen Armed Force Geographical Unit sa mga barangay sang Buenavista, Carabalan, Mahalang, Caradio-an kag San Antonio, mga sakop sang Himamaylan City; barangay Biao kag Santol sa banwa sang Binalbagan; sa barangay Tan-awan, Hilamonan kag Carol-an sa syudad sang Kabankalan, Negros Occidental; sa mga barangays sang Bago, Pindahan, Tanglad kag Lag-it sa banwa sang Tayasan kag sa mga barangay sa banwa sang Ayungon, Negros Oriental.

Ang partikular nga tuyo sang mga sige-sige kag lapnagon nga mga operasyong militar sang mga tropa sang reaksyonaryong estado amo ang pagseguro nga wala sang malig-on nga paghiliusa nga mapundar ang pumuluyo para pamatukan ang implementasyon sa Ilog-Hilabangan River Basin Project (IHRBP) nga nagadala sa interes sang mga dumuluong monopolyo kapitalista, dalagku nga komprador burgesya-agalong mayduta kag dalagku nga burukrata sa reaksyonaryong gobyerno sa kahalitan sa interes sang mga mangunguma sa duta kag sa ila pangabuhi-an. Ang gina-obra subong nga *dam* para sa IHRBP kag ang mga operasyong *quarry* sa dalagku nga negosyante sa suba sang Hilabangan nagaguba sa enbayronment.

Simbolo sang mabaskog nga pagpamatuk sang pumuluyo sa kontra-pumuluyo nga IHRBP, gintigayon man sang isa ka iskwad sang MCC-NPA ang pagsunog sa *backhoe, generator set, bunkhouse* kag iban pang mga kagamitan sa *construction* sang *dam* nga proyekto sang National Irrigation Administration (NIA) idalum sang IHRBP sadtong Mayo 7, 2018, ala-7:45 sang gab-i, sa Sityo Tagbak, Brgy. Tan-awan, Kabankalan City. AP

79th IB napaslaw sa paglutos sang NPA, namahug kag nagpatu-patu estorya

Northern Negros. Napaslawan ang 79th Infantry Battalion-Philippine Army sa paglutos sang isa ka yunit sang New People's Army (NPA) nga nagresulta sang duha nila ka kaswalidad, sadtong Abril 16, 2018 sang mga alas 8:00 sang aga sa Sitio Mapait, Brgy Buluangan, San Carlos City.

Sa sini nga engkwentro, nadepensahan ang inferyoridad nga pwersa sang NPA batok sa superyoridad nga atake sang Armed Forces of the Philippines (AFP) nga may kadakuon nga company size nga pwersa. Sa hanay sang NPA, wala sang kaswalidad kag organisado ini nga naka-atras sa bulig kag suporta sa malapad nga masa.

Antes pa man natabo ang engkwentro sa tunga sang NPA kag 79th IB, sige-sige na ang paglunsar sang *massive military operation* sa mga katapo sang 79th IB Phil. Army, 12th IB CAFGU detachment nga nakabase sa Brgy. Quezon, San Carlos City, Negros Occidental kag Brgy. Maglahos, Vallehermoso, Negros Oriental halin pa sadtong Marso 25, 2018.

Ginpamahog sang 79th IB ang mga pumuluyo sang Sitio Handalago, Ulay, Lamak, Tuminhog kag Cabugtaan sa una nga wave sang operation. Sa 2nd wave sang operation amo ang Gabon, Balasyang, Abaka; nga nagresulta sang *massive evacuation* nga may kapin kon kulang 150 ka indibidwal ang apektado. Amo sini ang kondukta sang *military operation* sang mga katapu sang 79th IB, isa ka klaro nga violation sang kasugtanan sa Comprehensive Agreement for Respect of Human Rights and International Humanitarian Law kag nagakaangay lang nga kundinahon.

Daw ido buang nga nagalalaway ang mga pasistang tropa sang 79th IB sa pagpangita sa yunit sang NPA para may ara sila ipanghambog sa ila militaristang General kag sa ila Commander-in-Chief nga si Rodrigo Duterte.

Dugang pa, gapatu-patu ang 79th IB sang mga istorya pareho sa kaso sa isa kuno ka katapo sang NPA nga ginmolestayahan sa iya mga kaupod. Klaro nga nagahimo-himo lang sila sang higko nga mapahid sa NPA para sa pagtabon sa ila nga kapaslawan. Ang NPA hugot nga nagsunod sa disiplinang 3-8 nga naglakip sa pagrespeto kag indi paghimuslan ang kababaenhan; may yara pa gid ini sang rebolusyonaryong hukmanan nga magtalakay kung may reklamo man sa paglapas sa mga tawhanon nga kinamatarung, pareho sa paghimulos sa kababaenhan.

Ang Roselyn Pelle Command - Northern Negros nagapanawagan sa mga pumuluyo nga apektado sa *military operation* sa bilog isla sang Negros nga indi maghalin sa ila mga balay, igiit ang ila kinamatarong bilang mga sibilyan kag dili mag-entra sang Kalihukan Alang sa Demokratikong Reporma (KADRE), Bantay Bukid Brigade (BBB) kag iban pa nga lunsay kontra-insurhensiya nga mga organisasyon.

Nagapanawagan man ang NPA sa tanan nga rebolusyonaryong organisasyon kag sa mga *peace-loving people* sa pagsuporta sang Peace Talks nga nagasabat sa ugat sang armado nga inaway sang pumuluyo; indi ang Peace Talks ni Rodrigo Duterte nga matiplangon kag sa esensya ginapaluntad ang todo-gera kontra sa pumuluyo. AP

Pagtuon sa BKP asud-asod nga ginlunsar

Central Negros. Lapnagon nga ginkampanya sang Larangan paagi sa *Education Staff* sini ang paglunsar sang mga kurso sang mga pagtuon lakip na ang Batayang Kurso sa Partido. Tuyo sini nga pursigido nga ipatuman ang mga nabalay nga mga resolusyon kaangot sa dugang pa nga pagpataas sang pampulitika nga kamuklatan sang mga kadre kag katapuan sang Partido sa bug-os nga Larangan. Dugang pa, maarmasan sang mga sandigan nga prinsipyo kag mapatalum ang mga pag-analisa sang mga katapuan sang organisasyon masa kag hangaway sang banwa dira sa pag-atubang kag batuan ang tudo-gyera sang rehimeng US-Duterte batok sa bug-os nga rebolusyonaryong hublag.

Halin sa katapusan nga semana sang Enero 2018 tubtob ikaduha nga semana sang Marso 2018, natigayon ang 3 ka serye sang pagtuon sa kurso sang BKP. Kapin sa 56 ang nakatapos sang pagtuon halin sa hanay sang Hukbo, aktibista kag mga kandidatong katapo sang Partido. Matapos ang pagtuon gilayon ang pagtigayon sang pagpasumpa sa mga katapuan. Kalabanan nga nagsumpa halin sa abanseng aktibista kag nangin kandidatong katapo sang Partido, samtang ang iban naangat padulong sa lubos nga katapo.

Ang mayoriya nga nakatapos sang pagtuon nagpahayag nga magpapel sila sa pag-angat pa sang ideolohikal kag pulitikal nga kamuklatan sang masa. Subong man nanumpa man sila nga magbulig sa pagpalig-on kag pagpadako sang isip sang mga katapuan sang Partido sa husto nga pagpamuno kag proseso sang pagpatapo. AP

LAM-MAKIBAKA madinalag-on nga ginpundar

Central Negros. Maisog kag pursigido nga nagtililipon ang malapit 200 ka mga katapo sang rebolusyonaryong organisasyon masa sa isa ka maligwin nga lugar sa Central Negros sa pihak sang pagpang-atake sang Armed Forces of the Philippines sa lugar. Bilog nga adlaw sang Pebrero 26, 2018, madinalag-on nga napundar ang Lubos Asosasyon Masa sang mga Malayang Kilusan ng Bagong Kababaehan (LAM-MAKIBAKA) matapos ang pagbalik tan-aw sang rebolusyonaryong kasaysayan, resulta sang nalab-ot nga *Social Investigation and Class Analysis* (SICA), obhetibo kag suhetibong kahimtang sang lugar. Nagbalik-tuon man sang ispesyal nga kurso sang kababaehan antis ang pormal nga pagtukod. Malapit isa ka gatos ang nangin opisyal nga delegado gikan sa 12 ka mga sityo ang nagpasakop sa eleksyon sa nasambit nga asembleya. Napilian ang 16 tanan ka mga lider-kababaehan bilang mga konseho sa nasambit nga rebolusyonaryong asosasyon. Him-os kag taas-moral ini nga ginbaton ang ila mga tahas bangud sang mataas man sini nga paghangup sang ila papel bilang mga kababaehan dira sa masa kag rebolusyon.

Inspirado man ini nga nagsumpa sa atubang sang mga masa nga hugot nila tungdan ang natalana nga mga rebolusyonaryong hilikuton nga wala sang kondisyon dira sa pagtib-ong sang Demokratikong Rebolusyon sang Banwa kag armadong paghimakas. Nagbalay man sang 1 ka tuig nga programa sa pagpauswag pa sang rebolusyonaryong organisasyon masa agud atubangon kag pangibabawan ang tudo-gyera kag pagpang-atake sang pasista, diktador kag matsoistang US-Duterte.

Nangin madinalag-on ang ini nga asembleya bangud sang lubos nga suporta sang LAM-Pambansang Kilusang Magbubukid (PKM) kag LAM-Kabataang Makabayan (KM) paagi sa ila presensya kag kultural nga mga presentasyon. Dira mismo sa ila mga pagpamulung-pulong ang lubos sini nga pagkondenar sa mga pagtampalas kag iresponsableng mga palayag ni Digong Duterte batok sa dignidad kag kinamatarung sang mga kababaehan. AP

Natigayon nga konsolidasyon tikang sa gin-isa nga paglab-ot sa kadalag-an

Southwest Negros. Ang administrasyon ni Duterte padayon nga nagasingki sang terorismo sa pungsod para tapnaon ang pag-ibwal sang pumuluyo. Sa pihak sini, nalunsar sang Armando Sumayang, Jr. Command ang mga konsolidasyon nga aktibidad sa hanay sang mga kadre, katapu sang Partido kag sang Hukbong Bayan kag sa lokalidad. Ang mga natigayon nga ideolohikal nga konsolidasyon amo ang Intermedyang Kurso sa Partido (IKP), Batayang Kurso sa Partido (BKP), mga paghanas kag iban pa.

Ang nalunsar nga IKP – 3 ka batches halin sa *2nd quarter* sang 2017. Ang kadam-an sang mga ginhatagan mga daan na nga katapo sang Partido nga dugay na nga wala nakatuon sang kurso kag ang iban nag-rebyu para liwat mapapreska ang mga prinsipyo kag teoryang ubay. Katuyoan man sini nga maka-level off ang mga daan kag bag-uhan nga may lain-lain nga eksperyensya sa hambalanon mayormente sa pagtukod sang Partido, armadong paghimakas, nagahiliugyong prente kag makahilusa sa paghangop para sa pagpa-abanse sang mga hilikuton agud mapataas ang lebel sang inaway banwa.

Sining *1st quarter* sang 2018, nakahiwat sang pagtuon sang IKP sa mga katapoan sang Komite sa Larangang Gerilya (LG) sa katuyoan nga makahilusa sa mga teorya kag prinsipyong ubay para sa pagpamuno sa sakop sang LG. Maayo ang dalagan sang pagtuon kag nakahiliusa sa mga hambalanon nga naga-apekto sa madasig nga pagsulong. May pagresolba kag paghiliusa na sa lebel sang teorya, kag aktwal *experience* ang tungtungan sang pagpaunod sa pagtuon.

Luwas sa IKP, nakalunsar man sang BKP. May 6 ka batches nga nalunsar sa Hukbo halin sang *3rd quarter* sang 2017 hasta sa *2nd quarter* sang 2018. Ini nga mga pagtuon nakabulig sang daku sa mga rekrut nga kandidato nga katapo sang Partido tungod may lebel na nga naabot sa paghangop sang prinsipyo nga makabulig sa ila pagpabakud sang komitment sa padayon nga pag-alagad sa katawhan, pagremolde sa kaugalingon kag ang pagkamuklat nila sa katungdanan. Napahugot ang pag-isa sa prinsipyo kag ang pagpasolido sa organisasyon sang Partido.

Ang pagkamuklat sa katungdanan nag*reflect* sa kon paano ang matutum nga pagpukaw, pag-organisa kag pagpahulag sa masa. Nagrehistro ini sang dugang nga pagdamo sang mga orgnaisasyong masa kag ang pagkadinamiko sang masang organisasyon, pagka-aktibo sang lokal nga mga lideres, rekrutment sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) kag sa Partido. Nahangpan gid nila ang ila papel sa rebolusyon. Amo nga bisan ang kagrabe sang terorismo sang rehimeng US-Duterte indi ini maka-upang sa pagpursige kag pag-abante sang DRB.

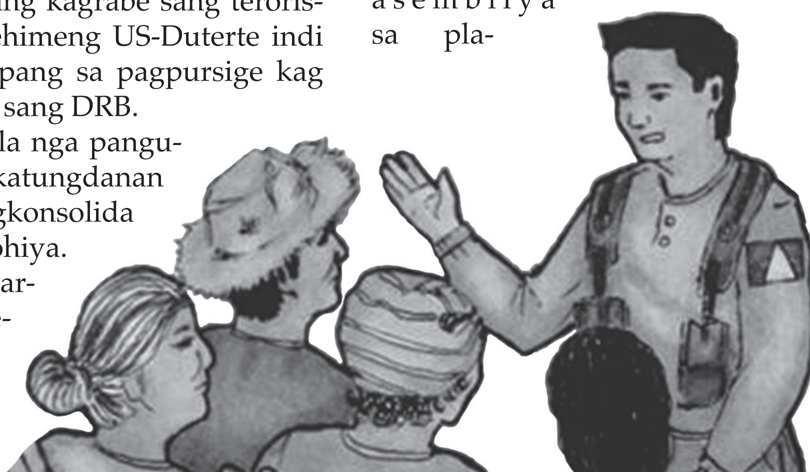
Ginkilala nga panguna nga katungdanan ang pagkonsolida sa ideolohiya. Mayor nga armas ang teorya nga amo ang magubay sa kon paano husto nga gamiton ang pusil. Sa ubay sang sandigan nga mga prinsipyo ubos kusog nga ginatungdan ang hilikuton masa kag ara na ang suporta sang malapad nga masa sa ekonomiya, pinansya, seguridad kag iban pa.

Ang kabilogan nga pwersa sang Partido kag Bagong Hukbong Bayan kag malapad nga masa, nagabuligay para matungdan ang mga buluhaton nga bisan paano nakapangibabaw sa anuman nga kabudlayan bangud ara ang suporta sang malapad nga masa. Kag upod sa lain-lain nga sahi kag sektor, nakatigayon man sang konsolidasyon nga aktibidad – ang pagsaulog sang ika-49 nga anibersaryo sang Partido kag Hukbo kag may nahiwat nga kasal nga gintambongan sang ginatos nga masa (mga sandigan kag nahanunga nga pwersa). Sa sini nga kahiwatan, boluntaryo nga nagdala sang ila amot nga mga pagkaon ang tagsa ka tumalambong nga amo ang gintipon kag ginbuligan kaon sang tanan.

May mga paghanas man nga natigayon – paghanas sa instruksyon, propaganda kag pagtukod sang masang organisasyon sa diin ang mga daan kag bag-o nga rekruts ululupod nga nagatuon kag ini nakabulig sa ila madasig nga pag-uswag sang ila ikasarang sa sini nga hambalanon.

Para sa pagpataas man sang Politiko-Militar nga kapasidad sang BHB pulupanahon nga naghanas sang mga natun-an sa Batayang Kurso Politiko-Militar nga *military skills* kag may natigayon man nga *Intelligence Training*. Kabahin ang mga yunit milisya nga ginhanas para mangin katimbang sang BHB sa mga hilikuton sa tagsa ka baryo kag palatuhawon man sang Hukbong Bayan.

Kabahin man sang konsolidasyon ang regular nga paghiwat sang asembliya sa platun kag pagtasa sang Party Branch kag pagsawayanay. Nakabulig ini sa pagremolde sa kaugalingon kag pagpahugot sang relasyon hasta sa masa. Makabulig man ini sa pagpaayo sang pagpamuno.

Sa kabilogan, daku nga kadalag-an ang mga natigayon nga konsolidasyon. Pero wala man ginanegar nga may mga palauswagon pa kag mga kahuyangan nga kinahanglan pangibabawan. Ang bentahe lang nga sa tagsa ka magtuhaw nga problema ukon kahuyangan, madasig lang nga masolbar base sa ubay nga prinsipyo. Tungod sang naabot nga lebel sang paghiliusa, wala sang problema nga indi masolbar basta husto nga maproseso ang pagsolbar upod ang pagka-bukas kag pagka-kritikal sang mga natungdan. Kag sa mataas man nga lebel sang paghangop sang masa, mahapos kag madali nga magbukas sang mga pagsaway kag pagsaway sa kaugalingon. Produkto na ini sang nahimo nga mga konsolidasyon kag nangin tungtungan ini sa padayon pa nga konsolidasyon sa IPO. AP

3-in-1 nga selebrasyon natigayon

Central Negros. Sa pihak sang nagasingki nga operasyon militar sa sakop sang Larangan Gerilya sang Central Negros 2, matawhay kag madinalag-on nga natigayon ang Programa sa 3-in-1 *Celebration* sang Hukbo, nga may kaundan sang Gradwasyon sa Paghanas sa Batayang Kurso Politiko-Militar (BKPM), selebrasyon sa ika-49 nga Anibersaryo sang Bagong Hukbong Bayan kag Seremonya sa Kasal, sadtong Abril 7, 2018, nga gintambungan sang ginatos ka masa kag mga kaupod sa lokalidad.

Antes nagpadayon sa mayor nga programa, ginhatagan sang mainit nga pagpasidungog ang kaupod nga nagtaliwan sa balatian nga si Ka Jen-an.

Ang mga representante sang Partido kag Hukbo naghatag sang tagsa ka mensahe sa obhetibong kahimtangan kag panawagan sang Partido sa Larangan, Rehiyon kag sa Nasyunal sa pangkabilugan. Ang amo nga mensahe nagserbe nga panghangkat sa tanan nga rebolusyonaryong masa kag mga katapu sang Partido para sa pagpadasig sa pagsulong.

Nagbaton sang diploma sa Crash Course BKPM ang 27 ka mga BHB nga nakatapos sa amo nga paghanas. Ginkilala man ang mga kaupod nga mga may maayo nga rekord sa disiplina, perpormans kag aktitud. Ang tagsa ka iskwad sa *training* naghatag man sang ila pangkultura nga presentasyon. Ang 5 ka nagserbe nga trainors kag mga instruktor sa *training* naghatag man sang ila pangkultural nga presentasyon.

Matapos ang panyaga nga ginsaluhan sang mga kaupod kag masa, nagpadayon ang programa para sa Seremonya sang Kasal sang mga Kaupod nga sanday Ka Mark kag Ka Chloe. Magluwas sa mga mensahe sang mga sponsors kag kaupod, naghalad man sang pangkultura nga presentasyon ang mga kaupod sa Hukbo. Tuman ang kalipay sang mga ginkasal kag pamilya sang mga ginkasal sa ginpakita nga suporta kag kooperasyon sa bag-ong halintang sang kabuhi sang mga kaupod nga nagpakasal.

Nagtapos ang programa paagi sa Interpretative Dance sa International. AP

Padayon nga pabaskugon ang kontra-pyudal nga paghimakas

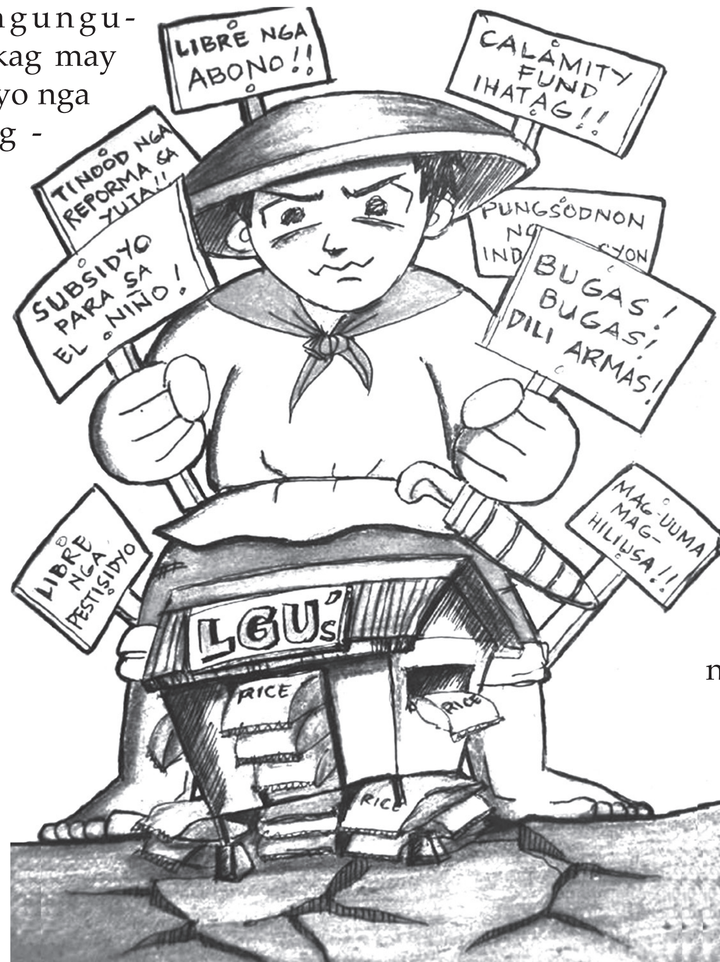
Southwest Negros. Mga madinalag-on nga kahublagan kontra-pyudal ang naduso sa pila ka cluster sa barangay nga sakop sang Armando Sumayang, Jr. Command. Ini nga kadalag-an ginbunga sang hugot nga paghiliusa sang sandigan nga masa kag pagpakig-alyansa sa mga nahanunga nga pwersa nga paagi sa demokratiko nga pagpakig-diyalogo nakaabot sa paghinangpanay kag paghiliusa nga ang ginhangyo sang mga mamumugon sa uma nga pagpataas sang suhol ginhatag nila.

Pareho nga may kadalag-an pero lain-lain lang nga tantos sa pagpataas. Sa *cluster* 5, ang inadlaw nga tag-P100 napataas sa P120 kag ang sa cluster 6, ang inadlaw nga tag-P100 man nangin P150 na kag ang suhol sa arado nga tag-P150 nagsaka sa P200.

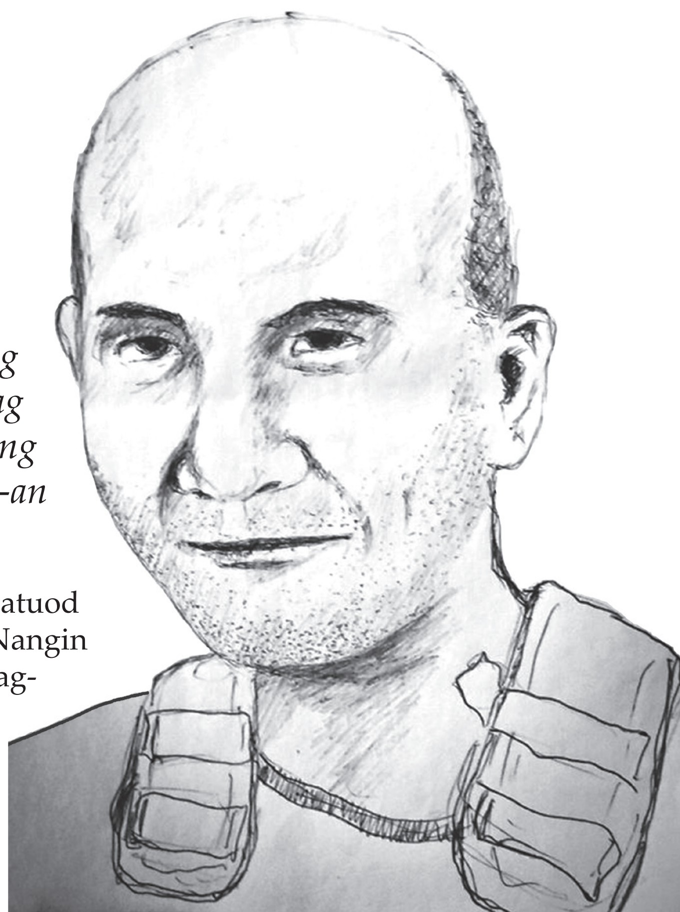
Indi mabudlay nga magpasugot ang mga nahanunga nga pwersa sa ginahangyo sang mga mangunguma tungod sang ila paghangop sang kahimtangan sang mga imol nga mangunguma kag may maayo nga pagtinamdanay tungod sang impluwensya sang rebolusyonaryo nga kahublagan.

Ang ini nga mga kadalag-an napalapnag sa iban nga mga *cluster barangays* kag nag-impluwensya man sa mga mamumugon sa uma sa pagpasaka man sang ila suhol. Ang iban nga mga Agalon May Duta (AMD) wala na maghulat nga magreklamo pa ang ila mga trabahante sa pagpasaka sang suhol, sila na mismo ang nagpasaka kag ang ginhimo sang mga trabahante amo na lang ang pagpangayo sang mga farm lots para tamnan sang mga ulutanon kag ginpasugtan man ini sang AMD.

Ang pagbaskug sang mga organisasyong masa sa lugar makatuga sang paglapad sang impluwensya sa iban nga mga lugar nga kon ang kadalag-an sa kontra-pyudal naangkon sang relatibo madamo nga masa nga naimbolbar kag nakabig ang mga nahanunga nga pwersa nagapakita na ini sang kusog sang katawhan sa kaumhan. Sa amo sini nga kahimtangan, indi imposible nga maghugpong ang mga sandigan nga pwersa paupdon ang nahanunga kag ang mga nasanagan nga AMD batok sa naligwen nga kaaway sa sahi. AP

Raul "Ka Jen-an" Derder, Rebolusyonaryo tubtub kamatayon!

"Indi magkahadlok sa kaaway! Dugmukon ang imperyalistang US, burukrata kapitalismo kag pyudalismo. Indi magkahuyang ang porses kay ang rebolusyon ang solo nga solusyon" - Ka Jen-an

Ini ang mga tinaga nga permi ginasulit-sulit sa paghambal ni Kaupod Jen-an, antes nautas ang iya kabuhi samtang naga-atubang sang sakit nga *meningitis*.

Ini man nga mga tinaga ang magsilbi nga inspirasyon kag magpabilin nga buhi sa panumduman sa mga kaupod kag sa iya kolektibo para mas lig-on nga atubangon ang tanan nga hangkat sa pagduso sa rebolusyon.

Si Kaupod Jen-an, 37 anyos, halin siya sa pigado nga mangunguma sa isa ka banwa sa Sur nga bahin sang Negros. Isa ka rebolusyonaryong pamilya ang ginhalinan ni Jen-an sang dekada '80. Grade 4 lang ang natapos ni ka Jen-an bangud sa kapigaduhon, sa edad nga 15 nakabalo na siya sa pagpangubra paagi sa pagbaligya sang kusog pangabudlay (karga-tapas), nangin trisikad drayber, naka-ubra sa peryahan kag nangin *Gulf Club ballboy* (manugpulot sang bola).

Biktima sang militarisasyon ang ila komunidad kag napilitan nga magbakwit sa tuig 1988 halin sa ila uma. Pero wala pa natapos ang ila pag-antos sang tuig 1996 sang isa man sila sa 300 ka bubong nga gindemolis sa isa ka despotikong agalong may duta. Wala sila sang mahimo bisan sa ila pagtindog sa ila kinamatarong kag pagpamatok bangud sang ginapadal-an man sila sang army kag pulis para harason kag pahugon.

Tuig 2000 naangutan sa mga kaupod si Ka Jen-an. Sini man nga tuig wala sang duha-duha nga nagsulod sa New People's Army (NPA) bangud nakita niya ang kakinahanglanon sa armadong paghimakas para maangkon ang hustisya sosyal kag matuod nga demokrasya. Nangin madasig ang paguswag ni Ka Jen-an sa politiko-militar nga hambalanon bangud sa iya kapagsik kag matutom nga pagtuon sa prinsipyo, programa kag disiplina sulod sa NPA.

Tuig 2004 sang nangin commanding officer (CO) sa isa ka yunit si Ka Jen-an kag dira nakita ang iya maisugon nga pagduso sa lain-lain nga porma sa rebolusyonaryong hilikuton.

Tuig 2006 sang nakasumalang sang internal nga problema si Ka Jen-an nga nangin kabangdanan sa pagpahuway sa Pulang Hukbo. Pero wala nag-untat ang iya pagduso sang rebolusyon kag wala man siya mahamulag sa masang ginahimuslan bangud nagbulig siya sa lokal nga organo sa Partido kag nangin CO sa yunit milisya.

Sang tuig 2009, sang magsakit sa *typhoid* si Ka Jen-an nga nangin sinugdan sa iya meningitis.

Tuig 2011 sang makabalik liwat si Ka Jen-an sa NPA para ipadayon ang iya pag-alagad sa katawhan sa pinakataas nga porma kag tubtob sa pag-angkon sang pinakamataas nga dagway sang sakripisyo nga amo ang paghalad sa iya kabuhi sini lang nga Marso 31, 2018 sa sakit nga meningitis.

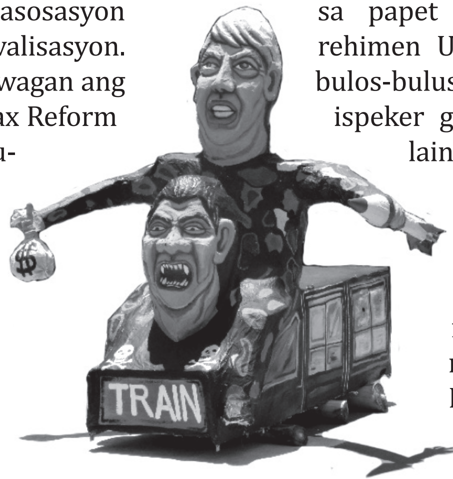
Isa ka maisog, mabuot kag mapalanggaon sa kaupod kag sa masa si ka Jen-an. Bisan sa iya limitasyon kag impetusidad kon kis-a, pilit niya ini ginpangibabawan para mas mag-uswag kag mas matungdan pa ang mga tahas sa Partido para sa pag-alagad sa masa. Siling pa niya, "dapat mangin handa kita sa pagpamati sa ideya sa masa kag kaupod kag magpaidalom sa desisyon sa kolektibo, mangin bukas sa pag-intsindi sa lain sang ideya kag gawi sa aton tubtob siya makahangop. Bisan may mga limitasyon kita, indi kita magpang-alang-alang sa pagpatuman sa tahas sa Partido base sa aton masarangan. Kon may palauswagon man, tasahon lang para makuhaan sang leksyon kag mangin basehan sa pag-uswag sa sunod nga dugang pa nga hilikuton nga itahas sa aton. Mangin handa kita sa pag-atubang sa sakripisyo kag kabudlayan, normal ini sa rebolusyon, indi hapos pukanon ang kaaway. Magpangabuhi sang simple upod sa masang pigos. Magsalig kag magsandig sa ila."

Tatak si Ka Jen-an sa iya kaisog sa pagpanguna sa pagduso sang mga *military action*. Dako gid nga kawad-on ang iya kamatayon pero matuod gid ang ginsiling nga "mapatay man ang kahoy, magapabilin gihapon ang lasang!" Kag madamu na nga Jen-an ang nagtuhaw sulod sa NPA para iduso ang pangmalawigon nga inaway banwa sa mas mataas nga lebel kag pukanon ang nagaharing sahi kag dunot nga nagaharing sistema.

Mayo Uno gindagsa sang protesta kontra US-Duterte nga rehimen

Malapit sa 3,000 ka mga raliyista gikan sa Norte kag Sentral nga bahin sang Negros upod na ang halin sa Metro Bacolod ang nagprotesta sa Adlaw sang Pangabudlay nga nagkulminar sa isa ka daku nga rally sa Bacolod Public Plaza sadtong Mayo 1, 2018. May kadungan man nga martsa-rali sa syudad sang Kabankalan nga gintambungan sang 1,200 ka pumuluyo. Ginpamunuan sang Kilusang Mayo Uno kag Bagong Alyansang Makabayan ang nasambit nga kahiwatan kag na highlight ini sa *mass media*.

Antes sang adlaw sang Mayo Uno may ginhiwat nga Lakbayan ang mga mangunguma kag mamumugon sa uma gikan sa syudad sang Silay, Bago kag munisipalidad sang Murcia pakadto sa Bacolod City. Mayor nga ginpanawagan sang mga Lakbayanista amo ang pagpatuman sang matuod nga reporma sa duta, implementasyon sang P750/adlaw nga minimum nga sweldo, pagdula sang sistemang pakyaw sa mga asyenda, pagrespeto sang kinamatarung sa pag-organisa kag pagtukod sang mga union o asosasyon kag pagdula sang kontraktwalisasyon. Mabaskog man nga ginpanawagan ang pagbasura sang peste nga Tax Reform for Acceleration and Inclusion (TRAIN) Law. Ginpamatukan ang nagalala nga militarisasyon sa isla sang Negros dulot sang pasistang Oplan Kapayapaan ni Duterte.

Naghiwat sang isa ka Torch March sang bisperas sang Mayo Uno bilang komemorasyon sang ika-200 nga Kaadlawan ni Karl Marx ang bantug nga Komunistang lider kag manunodlo. Ginpasidunggan ang makasaysayan nga paghimakas kag rebolusyon sang sahing proletaryado para sa paghilway sang sangkatauhan gikan sa makasahing paghimulos.

Ang adlaw sang Mayo Uno nangin madaugon nga adlaw sang protesta kag pagbuhos sang kaakig sa papet kag pasistang rehimen US-Duterte. Ginbulos-bulusan sang mga ispeker gikan sa nagkalain-lain nga sektor upod na ang kasimbahanan nga nagsaysay sang mga palpak nga mga promisa ni Duterte sa sulod sang duha ka tuig sa poder. Ginpamatukan sang mga raliyista ang diktadurya nga handum ni Duterte kag ang padayon nga Martial Law sa Mindanao.

Gintakop ang programa sa pagsunog sang effigy ni Duterte kag sang amo sini nga si US President Donald Trump sakay sa TRAIN samtang ginakanta ang Internationale. AP

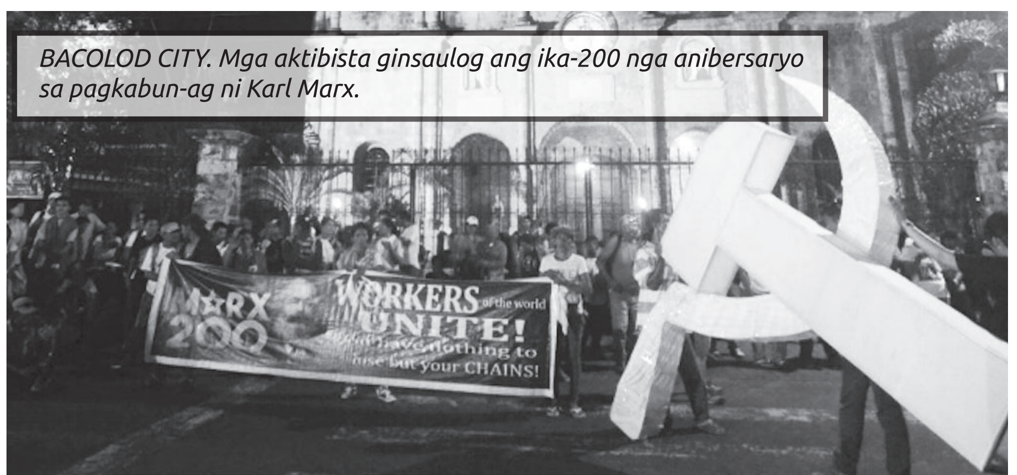
Pagbisita ni Duterte sa Talisay City ginsugata sang protesta

Nakibot ang linibo nga security force ni Presidente Rodrigo Duterte kalakip na ang Presidential Security Group sang gulpyada nga magprotesta ang mga katapu sang Kalipunan ng Damayang Mahihirap (KADAMAY) kag iban pa nga progresibo nga grupo malapit sa Housing Site para sa AFP-PNP-BJMP-BFP sa Brgy. San Fernando, Talisay City sang Mayo 20, 2018.

Nakapalapit ang mga *protestors* sa mismo nga *site* sa diin nagahiwat sang programa ang National Housing Authority (NHA) bilang ground breaking sa masobra 1,000 ka housing units sang mga katapu sang AFP-PNP-BJMP-BFP. Sakay sa isa ka helekopter si Duterte para makalikaw sa posible nga mga protesta sa dalanon halin sa airport. Ginpunggan ang mga nagaprotesta sang linya-linyada sang mga crowd-dispersal units halin sa PNP.

Ginsinggitan sang mga nagprotesta ang gilayon o madasig nga pagpanghatag sang kabalayan nga nakatiwangwang, pabahay sa pigado dapat serbisyo indi negosyo, pagdula sang kontraktwalisasyon, pagpatuman sang P750/adlaw nga minimum nga sweldo kag iban pa nga isyu.

Nabatian mismo ni Duterte ang singgitan sang mga nagaprotesta samtang ini nagahambal sa programa kag nagpahayag nga ang mga tiwangwang nga mga kabalayan nga indi na gusto sang army kag kapulisan mahimo mapanghatag na sa mga katapu sang KADAMAY. Kon paano sini tumanon ang iya mga promisa angot sa pagpanagtag sang tiwangwang nga kabalayan magadepende sa pursigido nga mga aksyon-demanda sang mga pumuluyo. AP

BACOLOD CITY. Mga aktibista ginsaulog ang ika-200 nga anibersaryo sa pagkabun-ag ni Karl Marx.

TALISAY CITY. Duterte ginsugat sa protesta sang pumuluyo.

“Save life... Save Guihulngan Movement” madinalag-on nga ginbuksan

Gindagsa sang linibu-libo nga mga pumuluyo sang Guihulngan City ang pormal nga pagbukas sang Kahublagan sang “Save Life...Save Guihulngan” sadtong Marso 23-24, 2018 sa Brgy. Planas, Guihulngan City, Negros Oriental. May mga delegasyon nga naghalin sa nagkalain-lain nga mga progresibo kag demokratikong organisasyon sang Bohol kag Cebu City. Subong man sa Negros Occidental pareho sang Bacolod City, Calatrava, Isabela kag Magallon.

Marso 22, 2018 sang gab-i amo ang pag-inabot sang mga pwersa. Mainit ini nga gin-abi-abi sang mga progresibo nga pwersang Guihulnganon. May iban sa ila gikan pa sa malawig nga pagpanglakaton.

Marso 23, 2018 sang aga ginhimo ang asembleya sang Community Health Workers Alliance (CHWA) kag maundanon nga gintun-an ang lokal kag pungsodnon nga sitwasyon medikal kag ikaayong lawas. Gindiskas man ang nabalay nga Mission, Vision kag Goal sang sini nga alyansa kag gilayon nagpili sang ila mga opisyales.

Marso 23 sang gab-i ginhimo man ang Welcome kag Solidarity Night diin ginpangunahan sang Youth for Peace and Environmental Concerns (YPEC-Oriental). Madinalag-on ini nga aktibidad bangud sang mga mapang-edukar kag puno sang militansya nga mga palagwa-on pareho sang saot, kanta kag pamulung-pulong. Subong man ang mga representante sang mga delegado nga naghalin sa Cebu, Bacolod City, Calatrava, Isabela, Magallon, Canlaon kag mga Guihulnganon nagpalayag sang tagsa nila nga pahayag suporta. Ara man ang presensya sang isa ka Belgian-National diin nagpalayag sang iya lubos nga simpatiya sa mga pumuluyo sang Guihulngan nga naga-antus sa grabe nga kapiot sang pangabuhi kag biktima sang mga paglapas sang tawhanon nga kinamatrung bunga sang patarasak nga pagpamatay kag militarisasyon.

Marso 24, 2018 ginlunsar ang *Medical Mission* diin gintambungan sang linibo-libo nga mga pumuluyo, pasyente gikan sa 17 ka baryo sang Guihulngan City. Nag-abot man ang mga *doctors, nurses, media* kag *Human Rights Advocates* kag iban pa nga mga progresibo nga sektor gikan Cebu kag Bacolod City.

Sa nadumduman, matapos ang pag-ambus sang New People’s Army sa Philippine National Police-Guihulngan sa sityo Mandi-e, Brgy. Magsaysay, Guihulngan City sadtong Hulyo 21, 2017 diin 6 ka kapulisan ang nagkalamatay lakip na ang Guihulngan PNP Chief nga si Col. Arnel Arpon kag pagkapilas sang 3 pa ka iban. Antis pa, patay man ang masupog nga asset sang Militar kag PNP nga si Michael Jambalos kag bodyguard ni Guihulngan City Councilor Edison Dela Rita sa isa man ka natabo nga pag-ambus. Dira nagsugod ang asud-asod sa pagpamatay sa mga inosenteng sibilyan sugod sadtong Hulyo 23, 2017 tubtob subong. Naglab-ot na sa 19 tanan ang nagkalamatay kag wala ini sang kasolbaran.

Bisan ang *Local Government Unit* sa pagpanguna ni Mayor Guido Reyes wala sang may nahimo nga mga tikang. Nagtuga ini sang daku nga kakugmat sa pumuluyo sang Guihulngan City kag kasikbit sini nga mga kabanwahanan. Gani apektado ang pumuluyo sa ila pang-ekonomiya kag seguridad. Nagluntad ang ini nga mga panghitabo matapos nagpagwa ang PNP Guihulngan kag Armed Forces of the Philippines nga magbalos sa mga taghimo sang pag-ambus nga mga NPA. Sa baylo wala bisan isa ka NPA ang nabaslan sang nasambit nga AFP kag PNP kundi ang mga ultimo nga mga sibilyan kag mga progresibo nga lideres

Mga pamatan-on sa Central Negros padayon nga nagasulong

Sa pihak sang grabe nga pagpamahug kag pagpamatay sang mga inosenteng sibilyan sa Guihulngan City, maisog nga nagtipon ang mga pamatan-on sa pagpanguna sang Youth for Peace and Environmental Concerns (YPEC) sadtong Marso 3, 2018. Tuyo nila nga palig-unon ang ila hanay kag magpapel sa gina-atubang nga kahadlok bunga sang *extra-judicial killings* kag *unsolved cases* tuga sang lapnagon nga pagpamatay sa Guihulngan City. Tuyo man nila nga mapalayag ang ila mga problema sa madata kag dalagko nga balayran sa eskwelahan. Handum man nila nga ipaluntad ang tunay, makatarunganon kag malawigon nga kalinong sa pungsod paagi sa pagpabalik sang Peace Talks sa tunga sang National Democratic Front of the Philippines kag Government of the Republic of the Philippines kag madasig nga maistoryahan ang Comprehensive Agreement on Social and Economic Reforms kag Comprehensive Agreement on Political and Constitutional Reforms.

Marso 22, 2018 mapisan kag wala ginkapoy ang mga ini nga nagbulig sa pagpreparar sang pormal nga pagbukas sang “Save life... Save Guihulngan Movement.” Sila ang naghatag duag sang sini nga aktibidad paagi sa ila mga *cultural presentations* sadtong Marso 23 sang gab-i sa isa ka *Cultural and Solidarity Night* sa tunga sang mga delagado sa nasambit nga okasyon.

Naghiwat sang “Kalbaryo sang Kabataan” diin ginpasakupan sang masobra 200 ka mga katapuan sang YPEC gikan sa 17 tanan ka Barangay sang Guihulngan City. Nagmartsa ang mga ini gikan sa Larena, Poblacion Guihulngan City tubtob sa proper sang Brgy. Buenavista sang nasambit gihapon nga syudad. Maisog man ini nga nag-atubang sa 8 tanan ka kapulisan sang Guihulngan sa pagpanguna ni PNP Jerome Delara nga nagharas kag nagpahug sa ila samtang matawhay kag malinong ini nga nagmartsa kag nagapalayag sang ila mga demanda. Ginpabutyag man nila ang ila mga demokratikong interes labi na ang pagpaluntad sang kalinong kag katawhay, reporma sa duta kag pungsodnon nga industriyalisasyon.

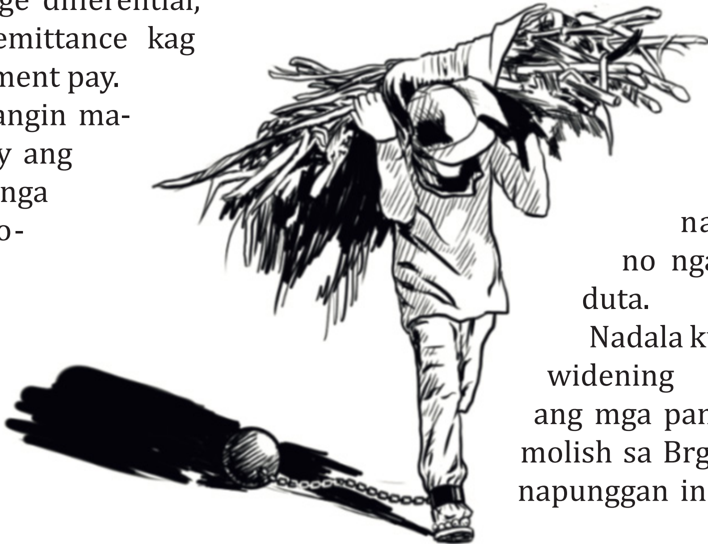
Abril 9, 2018 (“Araw ng Kagitingan”) maisog nila nga ginlunsar ang asembliya sang mga pamatan-on sa pihak sang grabe nga operasyon militar malapit sa lugar nga ila ginlunsaran sang nasambit nga pagtililipon. Ginatus-gatos ang mga pamatan-on nga nagtambong.

Masobra sa 500 ang nagtililipon nga mga pamatan-on sadtong Abril 14-15, 2018 sa Brgy. Planas, Guihulngan City sa madi-

Dayalogo sa mamumugon sa kampo madinalag-on, planonong demolisyon napunggan

Madinalag-on ang gintigayon nga dayalogo sang 17 ka mamumugon sa kampo sa Brgy. Mahalang, Himamaylan City batuk sa agalon mayduta nga sa malawig nga panahon wala nagahatag sang husto nga sweldo kag mga benepisyo. Lakip sa demanda sang mga mamumugon sa kampo amo ang ila wage differential, SSS remittance kag retirement pay.

Nangin matawhay ang amo nga dayalogo nga ginpatung-an sang Brgy. Captain sang Brgy. Mahalang kag gintambungan sang iban nga mga barangay officials.

Duha man ka plano sang demolisyon sa Brgy. Caradio-an kag Tooy, Himamaylan City ang napunggan sang malapit 100 ka pamilya pinaagi sa pagpakigdayalogo sa mga Brgy. Officials sang amo nga mga barangay kag sa nagpakuno-kuno nga tag-iya sang duta.

Nadala kun tani sa road widening sang Syudad ang mga pamalay nga idemolish sa Brgy. Tooy, apang napunggan ini bangud wala sang kabalhinan ang pumuluyo kag tuman na kalawig ang pagpuyo diri sang pumuluyo.

Samtang, plano naman kun tani sang nagpakuno-kuno nga tag-iya sang duta nga si Norma Teodocio sa Brgy. Caradio-an nga kuhaon ang duta nga ginapuy-an sang kapin sa 60 ka pamalay para ibaligya man ang duta sa lain nga tag-iya. Apang sa dayalogo, didto nahublasan nga ang duta gali napaidalum na sa Comprehensive Agrarian Reform Program pero iya lang ginkamol ang duta kag iya pa ini ginpaarenduhan kay Tim Ballesteros sa tag-P25,000.00 kada ektarya. Nahibal-an pa gid sang ulihi nga ginpaarenduhan pa gid ni Ballesteros ang amo nga duta sa kantidad nga P100,000.00 kada ektarya didto sa Transloading sang Central Lopez. AP

"Save life..." halin sa pahina 13

kaangay ni Liboy Tecson sang Pambansang Lakas ng Kilusang Mamamalakaya kag Oscar Asildo sang Bayan Muna kag madamo pa nga iban. Subong man pagpamahug sa mga lideres sang Kapunongan Alang sa Ugma sa Gagmay'ng Mag-uuma sa Oriental Negros (KAUGMAON) pareho nila Cenona Estrada, Lorna Tecson, Marilou Alangilan, Josephine Saguran kag iban pa.

Malapit 1 ka tuig nga pag-antus kag kahadlok sang mga pumuluyo sa Guihulngan City bangud wala na sila sang sarang pa madangpan. Rason nga liwat nga nagtipon ang mga progresibo kag demokratikong pwersa sa pagpanguna gihapon sang KAUGMAON-Guihulngan Chapter agud liwat bangunon ang solido kag militante nga paghimakas sa Guihulngan City.

Ang SLSGM (Save life… Save Guihulngan Movement) isa ka kahublagan sang mga pumuluyo indi lang sa Guihulngan City kundi sa bug-os nga isla kag kasikbit pa sini nga mga lugar diin madata ang nangin biktima sa mga paglapas sang tawhanon nga kinamatarung kag muklat nga pagbayolar sang Comprehensive Agreement on Respect for Human Rights and International Humanitarian Law direkta sang mga katapuan sang state security forces.

Ginapasakupan man ini sang alyansa sang nagkalain-lain nga sektor kaangay sang mga mangunguma, mangingisda, drayber, *vendors*, pamatan-on, mga manunudlo, *government employees, health workers* kag iban pa nga nahanunga kag demokratikong pwersa. Diin gin-isa ang mga ini sa kahublagan agud liwat nga pagbangon sang Guihulngan City kadungan man sa kasikbit sini nga mga lugar dira sa pag-atubang kag pagpangibabaw sa halit sang kontra-druga, kontra-terorismo kag kontra-insurhensiya nga kampanya sang rehimeng US-Duterte idalum sa Oplan Kapayapaan. Nagapati ini nga kahublagan nga maangkon lamang ang tunay, makatarunganon kag malawigon nga kalinong dira sa pagpadayon sang Peace Talks sa tunga sang NDFP kag GRP sa gilayon ma-istoryahan ang tunay nga reporma sa duta kag pungsodnon nga industriyalisasyon sa balayon sang Comprehensive Agreement on Socio-Economic Reforms kag Comprehensive Agreement on Political and Constitutional Reforms. AP

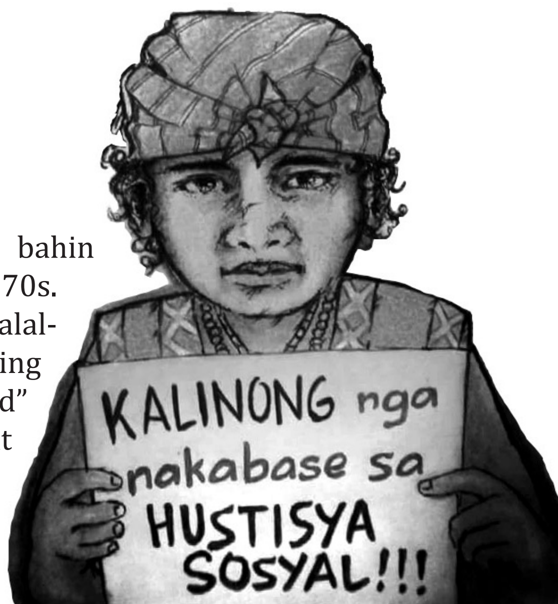
"Mga pamatan-on..." halin sa pahina 13

nalag-on nga YPEC Central Negros-Wide Assembly. Gintambungan ini sang mga pamatan-on halin sa Guihulngan City, Canlaon City, Isabela, Magallon kag La Castellana. Halos ang kalabanan nagpahayag man nga indi nila masolbar ang mga problema nga ila gina-atubang kon wala sang solido nga pagbulig sang pareho nila nga mga pamatan-on. Ginkabig nalang nila nga ang mga problema nga ila gina-atubang kabahin lang sa problema nga ginapas-an sang malapad nga pumuluyong Pilipino nga amo ang imperyalismo, burukrata kapitalismo kag pyudalismo. AP

Isa ka mas malapit nga pagtan-aw sa Tribu Bukidnon Magahat

Halin sa pasiuna nga panalawsaw

Indi man bal-anon apang nagaluntad ang mga komunidad sang "Tumandok" subong sa isla sang Negros. Nangin matingkad ang ila papel sa pagpangapin sang duta nga natawhan batok sa mga dumuluong nga manugsakop. Madugay na sila nga nagapangabuhi sang hilway kag linong antes pa nagabot ang mga Espanyol sa isla sadtong 1565.

Subong pipila na lang sini ang nagaluntad ilabina sa Sur nga bahin sang isla pareho sang mga banwa sang Ilog, Candoni, Hinoba-an, Basay kag Bayawan. Apang hatagan naton sang igtalupangod ang mga Tumandok sang Hinoba-an.

Madamo pa nga mga komunidad sang Tribu Bukidnon-Magahat partikular sa Brgy. Painusan, Asia kag Bulwangan kon sa diin ang ila nga pagka-organisa nagabase sa talaksan nga kaliwatan kag pinamilya nga komunidad sang National Commission on Indigenous Peoples (NCIP). Apang natalupangdan nga mayor nga bahin sang ila politikal-kultural nga tradisyon nadula na kag nasapawan sa sining malakolonyal kag malapyudal nga sistema.

KASAYSAYAN

Ang mga sinang-una nga kaliwatan sang Tribu Bukidnon-Magahat nagpuyo kag nagapangabuhi sa higad baybay antes nag-abot ang mga Espanyol sa Isla. Pareho sang iban nga Tumandok, nagapangabuhi sila paagi sa pagpangayam, panguha tanom/prutas nga kalan-on kag pangisda. Apang sang nag-abot ang mga Espanyol, nanaklad sila sa mga lasangon kag bukiron nga bahin sang banwa.

Nag-agi sa 2 ka higayon ang pagkaguba sang kumunidad kag pangabuhian ang nasambit nga Tribu. Una amo ang pag-abot sang ILCO (Insular Logging Company) sadtong 1963 sa banwa sang Ilog kag nag-abot sa bukiron nga bahin sang Hinoba-an sadtong 1970s.

Bangud sang makahalalit nga pamaagi sang logging ("dragging" ukon "guyod" nga pamaagi"), amat-amat nga nakalbo kag naguba ang lasang. Wala na sang "residual forest" (una, duha tubtub ikatatlo nga nagtubo sang mga kahoy) kag ginbuslan ini sa mga cogon kag agsam. Ang mga ilahas nga sapat pareho sang usa/lagsaw kag baboy talonon o bakatin nagpalagyo bangud sa gahud sang makina. Napilitan ang mga komunidad sang Tumandok nga magpalapit sa logdeck (KM30) sang ILCO agud mamugon na lamang. Dungan man sini, ang pag-abot sa mga setlers sa lugar nga gintawag nga mga Bisaya.

Ang ikaduha nga higayon amo ang pagkahitabo sang Oplan Thunderbolt panahon sa disoryentasyon/paglihis sa rebolusyonaryong kahublagan sadtong dekada 80 sa tuig 1988-90. Nagbunga ini sa grabe nga dislokasyon sang nangabuhi kay naglinapta sa mga komunidad tuga sang pilit nga pagbakwit. Sa tuig 1991 na lamang nagbalik ang pipila sa ila kag hasta subong, wala pa kalab-ot sa katunga ang nagbalalik sa lugar.

Sang nanginbabaw na ang mga papet nga reaksyonaryong rehimen sadtong 1946 pataas, amat-amat nadula ang mga Arataw, Babaylan kag ang tradisyon sa pagmaghat. Nabuslan na ini sa Kapitan del Baryo sang reaksyonaryong gobyerno.

Ang pagmaghat isa ka partikular nga kinaiya sang kaliwatan nga nagabato kag nagapanimalos kon ma-agrabyar ini apang sa pamaaging patalikod gamit ang bangkaw o pana. Pwede ini himuon sa isa ka tribuhanon ukon sa isa ka grupo. Masami nga ginatarget sini amo ang mga dumuluong nga manugsakop. Apang ginagamit man ini batok sa iban nga komunidad/clan. Pero antes ini matabo, ginatinguhaan sang mga Tribu nga maayos ang mga banggianay paagi sa pagpatunga sa mga Arataw kag Babaylan.

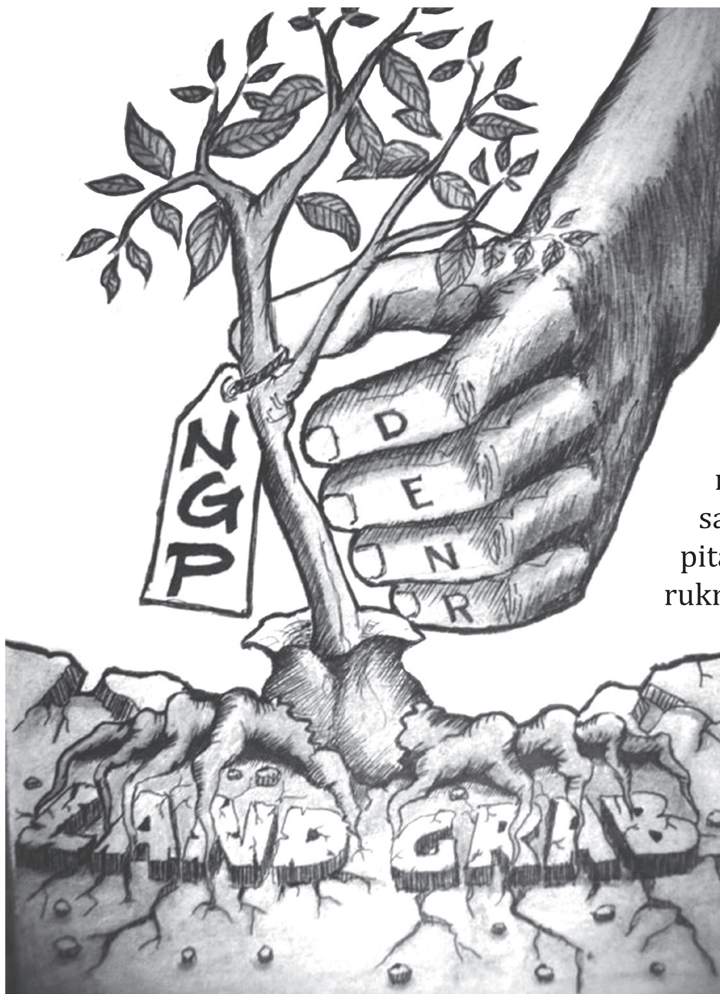
Ang mga Babaylan amo ang tagdumala sa mga ritwal sang Tribu, ginakabig nga manugbulong kag isa man ka manunudlo sa Tribu. Samtang ang Arataw amo ang lider sang Tribu, nagaserbi nga abogado/huwes kag mahanas sa pagpaathag sa mga laye sang Tribu.

Hasta panahon sa pagpanakop sang Imperyalistang Hapon, yara pa ang mga ini. Subong, ang solo nga nabilin amo na lamang ang mga Tribal Chieftain kag Council of Elders nga hugot man nagsalig sa bendisyon sang NCIP sang reaksyonaryong gobyerno.

KASUBONG NGA KAHIMTANGAN

May ara 4 ka "clustered family communities" ang Tribu Bukidnon-Magahat sang Hinoba-an. Sa aktwal, naglab-ot sa 176 ka bubong ang katapoan sini. Awardee man sila sang Certificate of Ancestral Domain Title (CADT) sadtong 2000 nga nagsakop sa 8,200 ektarya para sa 4 ka komunidad. Apang hasta subong, wala gin-turnover sang NCIP ang CADT bangud sa wala athag nga basehan.

Natalupangdan na lamang nga ang ini nga CADT napaidalom sa proyektong Reforestation sang National Greening Program (NGP) kag

Department of Environment and Natural Resources. Isa ini ka dako nga problema nga gina-atubang subong sang mga Tumandok nga komunidad. Tatlo na ka tuig ang implementasyon sang NGP kag sobra katunga na sang 8,200 has ang nakober sini. Ang mismo katapo sang tribu ang gapatuman sini kag ang pipila man ka Tribal Chieftains ang nangin contractor sa amo nga proyekto. Klaro nga nalatnan na ang nasambit nga Tribu sa salut sang Burukrata Kapitalismo kag ang Burukratiko nga estilo sa pagpamuno kag pagdumala.

Problema man asta subong ang padayon nga diskriminasyon kag sobinismo nga ginpalapnag sang simbahan kag reaksyonaryong gobyerno batok sa ila nga amo ang kabangdanan nga nanginbabaw ang pagkahuya sa ila pagka-tumandok. Gani madamo sa ila ang wala gaako nga isa sila ka Tumandok kon kaliwat sang Tumandok. Amo man ini ang kabangdanan nga wala na nila ginsunod ang ila mga tradisyon sumugod na sa 1980s. Sa kabilogan subong, wala na sang kinalain sa kultura kag tradisyon sa kabilogan nga sosyedad.

MGA HANGKAT

Daku gid ang kinahanglanun nga ma-organisa ang Tribu Bukidnon-Magahat sa idalom sa balayon sang Demokratikong Rebolusyon sang Banwa - Pangmalawigon Inaway Banwa. Ini ang magpasiguro sa pagpanginbabaw kag pagduso sa mga kinamatarong sang mga Tumandok ilabina sa hambalanon sang pagpangapin sa ila duta nga kabilin kag sa kinamatarung sa pagtindog sa kaugalingon.

Ang nagduso sa pagtukod sang mga rebolusyonaryong masang organisasyon sa ila hanay indi dapat mag-antagonisa sa ila nagaluntad nga organisasyon kag kinaandan. Daku man ini nga hangkat sa rebolusyonaryong kahublagan kon paano matransporma, kun indi man tanan, ang daku nga bahin para sa rebolusyon kag maduso ang pagtukod sa Demokratikong Estado sang pumuluyo nga magatamod kag magaduso sa ila demokratiko kag sandigan nga mga kinamatarung! AP